

AKTUÁLNÍ STAV POPULACE TISU ČERVENÉHO VE STŘEDNÍM POVLTAVÍ SE ZAMĚŘENÍM NA OKOLÍ ŠTĚCHOVIC

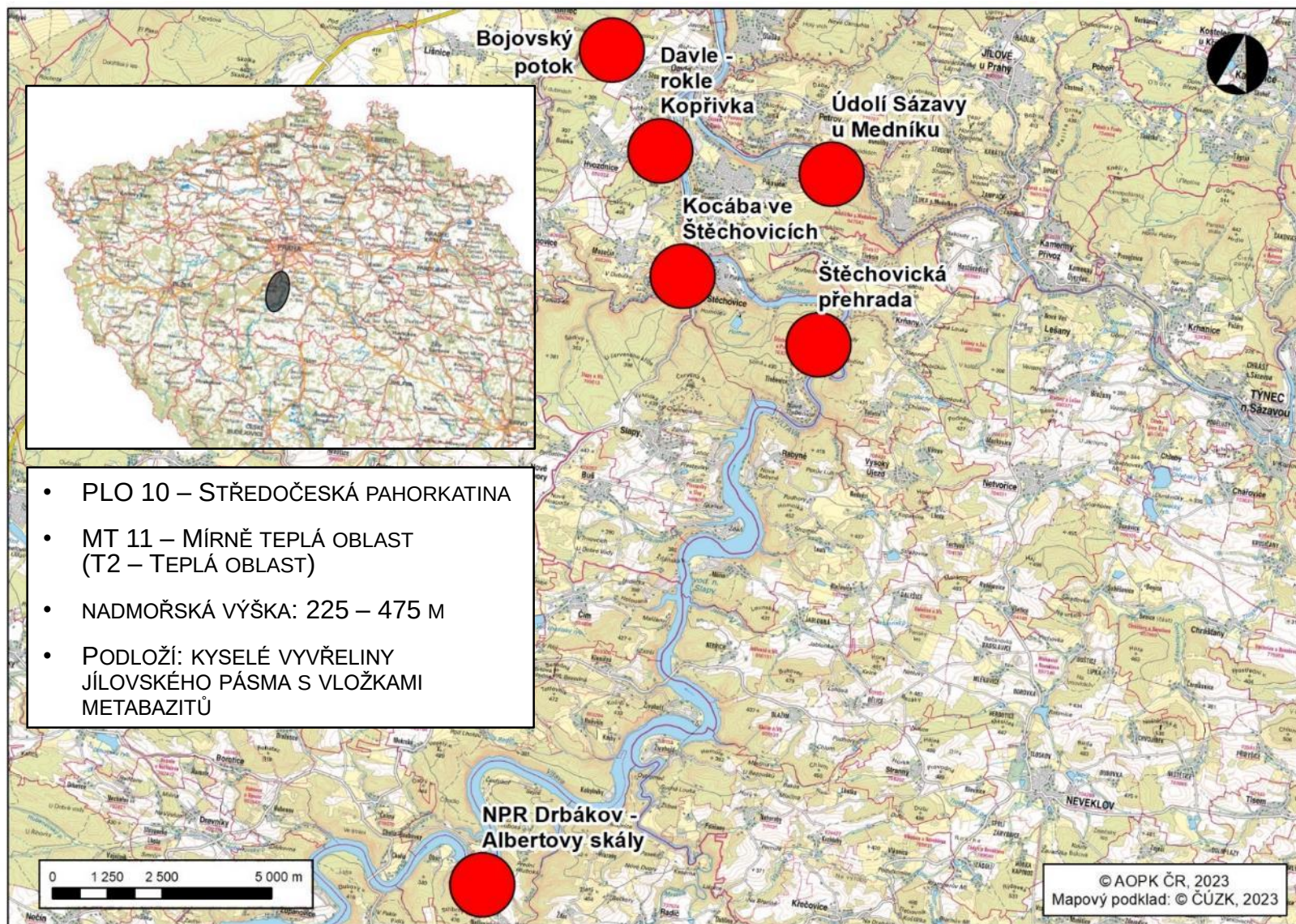
JAROSLAV PIPEK

AOPK ČR, RP STŘEDNÍ ČECHY

22. 9. 2023, HORNÍ SVĚTLÁ

STŘEDNÍ POVLTAVÍ - DÍLČÍ POPULACE TISU ČERVENÉHO

HLAVNÍ ZÁZNAMY O VÝSKYTU TISU VE STŘEDNÍM POVLTAVÍ

- CHADT 1893; KOŘENSKÝ 1898; ROUBAL 1902; NAUMAN 1914; JIŘINOVÁ 1925; SVOBODA 1941; HOFMAN 1966
- **PROCHÁZKA J.S., PILÁT A. 1928. O TISU, ZVLÁŠTĚ VZHLEDEM K ZEMÍM ČESKOSLOVENSKÝM. SBORNÍK ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE ZEMĚDĚLSKÉ, 3: 299–383.**
- **HOFMAN J. 1948. O TISECH VE STŘEDNÍCH ČECHÁCH III (OBLAST ŠTĚCHOVICKÁ). KRÁSA NAŠEHO DOMOVA, 39: 41-54**
- **ZATLOUKAL V., HOLÁ Š., KAČMAR M. 2013. Tis červený (*Taxus baccata*) v České republice: Výsledky inventarizace 2007–2012. *Folia Forestalia Bohemica*, 25: 204 s.**
(KŘÍŽ K. 2005. ZÁCHRANA TISU ČERVENÉHO NA NETVOŘICKU, PROJEKT ČSOP VLAŠIM)
- AKTUALIZACE VRSTVY MAPOVÁNÍ BIOTOPŮ, VLASTNÍ MAPOVÁNÍ V LETECH 2006 – 2010
- INVENTARIZAČNÍ PRŮZKUMY TISU V NPR DRBÁKOV – ALBERTOVY SKÁLY (VESELÝ J. 2012, POKORNÝ J. 2013 A 2014)
- VLASTNÍ TERÉNNÍ ŠETŘENÍ 2023

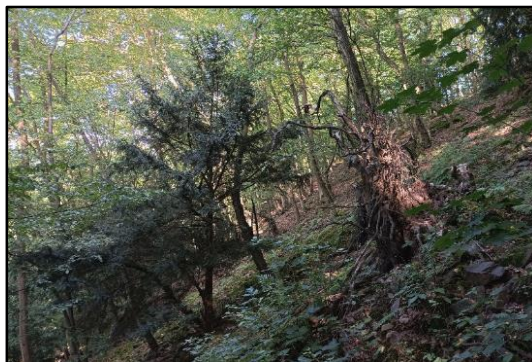
HISTORIE A SOUČASNOST TISU VE STŘEDNÍM POVLTAVÍ

HISTORICKÉ ZÁZNAMY A VÝPOVĚDI PAMĚTNÍKŮ:

- **VĚTŠINA STARÝCH POROSTŮ BYLA VYTĚŽENA KOLEM ROKU 1850, ZBYLÉ DO KONCE 19. ST.**
- DŘEVO Z TISŮ BYLO VELICE CENĚNÉ NAPŘ. U SOUSTRUŽNÍKŮ A VYUŽÍVALO SE NA TRÁMY, KŮLY K PLOTŮM NEBO PRO POTŘEBY KANCELÁŘE ZÁVODU REGULUJÍCÍHO VLTAVU
- ZBYTKY STARÝCH TISŮ PŘEŽILY NA DRBÁKOVĚ A NA PRAVÉM BŘEHU VLTAVY POD NYNĚJŠÍ HRÁZÍ SLAPSKÉ PŘEHRADY
- V TÉ DOBĚ ZDE ROSTLY PŘEVÁŽNĚ **MLADÉ TISY ČASTO KEŘOVITÉHO CHARAKTERU** PŮVODEM ZE ZMLAZENÍ PO ODTĚŽENÍ STARÝCH POROSTŮ
- **MLADÉ TISY ZNAČNĚ TRPĚLY NEJEN NEŠETRNÝM LESNICKÝM HOSPODAŘENÍM, ALE I OŘEZEM VĚTVÍ, KTERÉ SE DODÁVALY DO PRAŽSKÝCH KVĚTINÁŘSKÝCH ZÁVODŮ NA VÝROBU SMUTEČNÍCH VĚNCŮ**

SOUČASNOST:

- PŘEVAHA STROMOVITÝCH TISŮ, JEN LOKÁLNĚ SE ZNÁMKAMI POŠKOZOVÁNÍ
- MÍSTY CHYBÍ ZMLAZENÍ (PARADOXNĚ V ZACHOVANEJŠÍCH, ALE STINNÝCH POROSTECH)
- JEN MENŠÍ ČÁST VÝSKYTŮ JE V HOSPODÁŘSKÝCH POROSTECH

LOKALITA ŠTĚCHOVICKÁ PŘEHRADA

VÝSKYT TISU DLE LESNICKÉ TYPOLOGIE:

3J, 1J, 2A, 3A, 3F, 1Z (0Z, 1A, 2N, 2K, 3N, 3S, 3B, 3D)

VÝSKYT TISU DLE MAPOVÁNÍ BIOTOPŮ:

L4 (SUŤOVÉ LESY) – 22X

L3.1 (HERCYNSKÉ DUBOHABŘINY) – 11X

L5.1 (KVĚTNATÉ BUČINY) – 7X

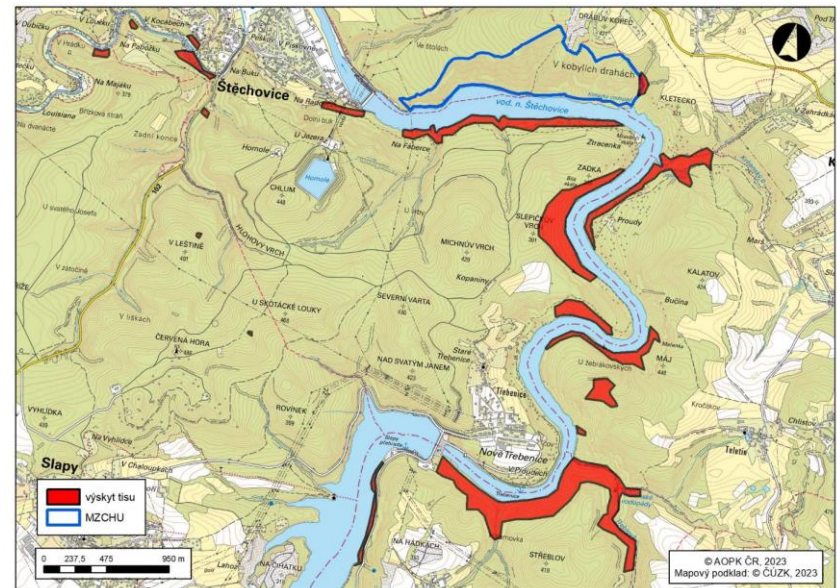
L6.5B, L7.1 (ACIDOFILNÍ DOUBRAVY) – 7X

L2.2 – (POTOČNÍ LUHY) - 1X

S1.2 – (VEGETACE SILIKÁTOVÝCH SKAL A DROLIN) - 1X

ODHAD POČETNOSTI TISU ČERVENÉHO:

750 - 800 JEDINCŮ

LOKALITA ŠTĚCHOVICKÁ PŘEHRADA - PRAVÝ BŘEH POD HRÁZÍ VD SLAPY

- VELICE PESTRÁ DRUHOVÁ SKLADBA DŘEVIN
- BOHATÁ STRUKTURA STARŠÍCH POROSTŮ
- CA 375 JEDINCŮ TISU, MINIMUM ZMLAZENÍ
- PLÁN VÝSTAVBY LODNÍHO ZDVIHADLA SLAPY

LOKALITA ŠTĚCHOVICKÁ PŘEHRADA Z VYHLÍDKY MÁJ

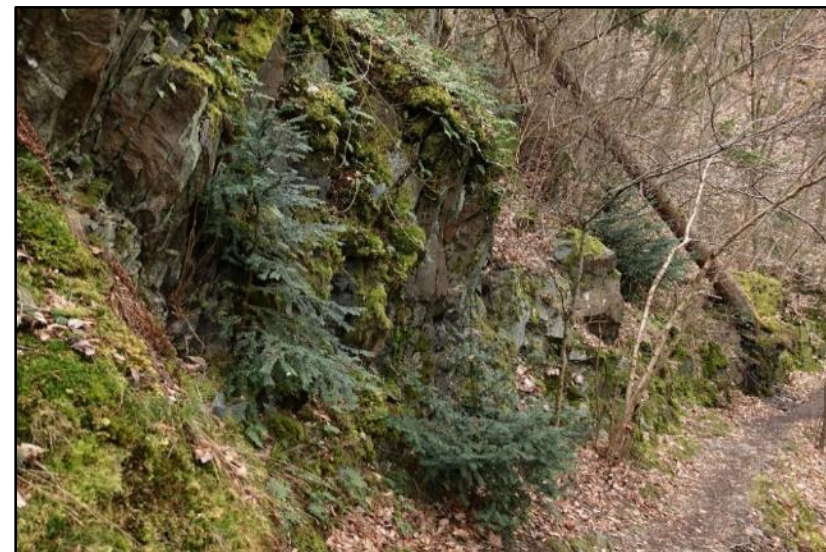
- PESTRÝ GEORELIÉF, RŮZNÉ EXPOZICE
- VÝSKYT TISŮ V HABROVÝCH PAŘEZINÁCH S PLNÝ ZÁPOJEM A BEZ ZMLAZENÍ
- VÝSKYT TISŮ PŘI OKRAJÍCH SKALNATIN
- VÝSKYT TISŮ V ROKLÍCH V SUŤOVÝCH LESÍCH S MĚSÍČNICÍ

LOKALITA ŠTĚCHOVICKÁ PŘEHRADA – PŘIROZENÉ ZMLAZENÍ TISU

HLAVNĚ PODÉL TURISTICKÉ STEZKY PŘI LEVÉM BŘEHU A NA SKALÁCH

- TURISTICKÝ RUCH
- CHATOVÉ OSADY
- PROSVĚTLOVÁNÍ POROSTŮ U CHAT
- UDRŽOVÁNÍ VYHLÍDEK
- RUŠENÍ ZVĚŘE
- PLODNÉ TISY U CHAT ?

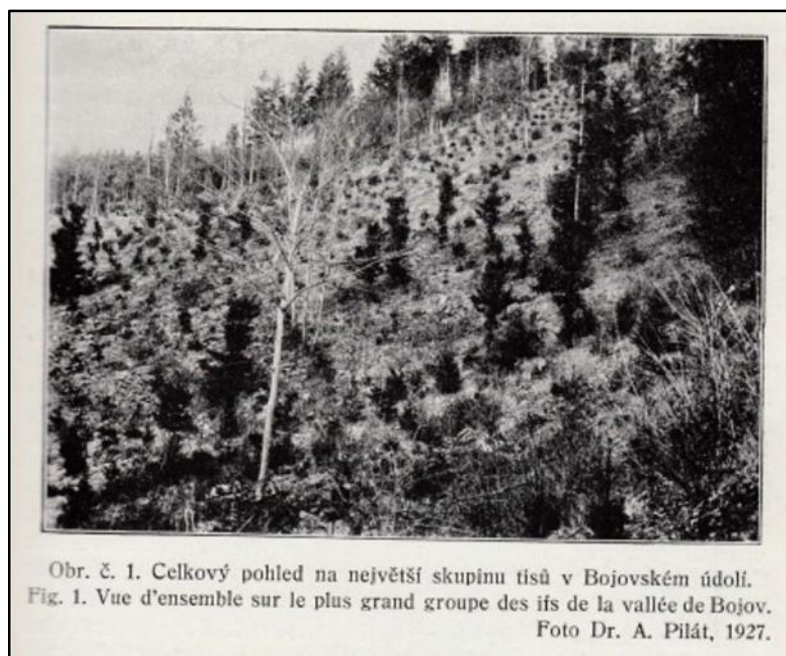
LOKALITA ŠTĚCHOVICKÁ PŘEHRADA – NOVÉ NÁLEZY TISU

- V BĚŽNÝCH HOSPODÁŘSKÝCH LESÍCH
- MIMO EXTRÉMNÍ TERÉNY
- POZITIVNÍ REAKCE NA ODUMÍRÁNÍ JEHLIČNANŮ A BUKU
- DALŠÍ MOŽNÉ DOSUD NEZNÁMÉ VÝSKYTY

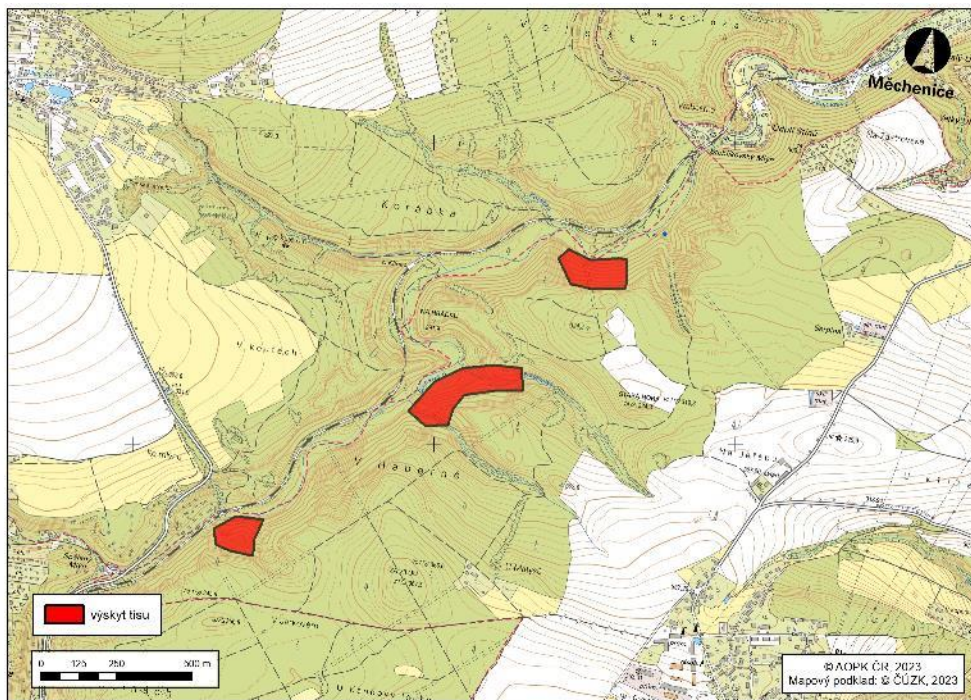
STŘEDNÍ POVLTAVÍ – BOJOVSKÝ POTOK U SLOUPU

- 3 – SUBPOPULACE
- V ROCE 1852 ODTĚŽEN POROST STARÝCH VELKÝCH TISŮ
- SEVERNÍ SUBPOPULACE V LETECH 1927 A 2008 ZŮSTALA NA HOLINĚ PO ODTĚŽENÍ SMRKU
- NYNÍ JSOU ZDE MLAZINY S PŘEVAHOU KLENU

STŘEDNÍ POVLTAVÍ – BOJOVSKÝ POTOK U SLOUPU

- HOJNĚ ZMLAZENÍ NA PASEKÁCH I V PODROSTU NAVAŽUJÍCÍCH KULTURNÍCH POROSTŮ
- OSTATNÍ SUBPOPULACE VE STARŠÍCH SMĚSÍCH HABRU A JEHLIČNANŮ
- ZATLOUKAL ET AL. (2013) – CELKEM 126 TISŮ

STŘEDNÍ POVLTAVÍ – OSTATNÍ LOKALITY U ŠTĚCHOVIC

KOCÁBA VE ŠTĚCHOVICÍCH (1)

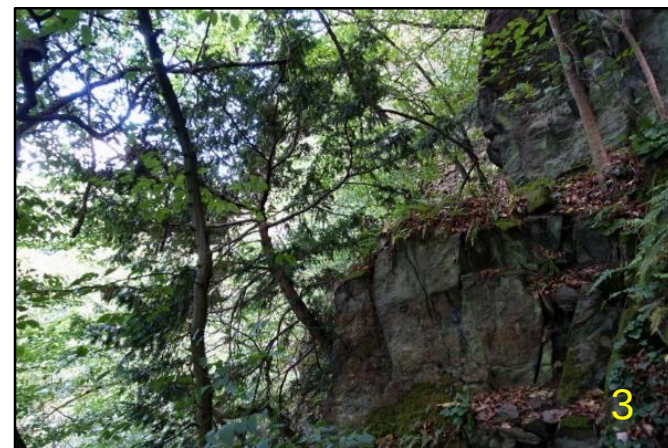
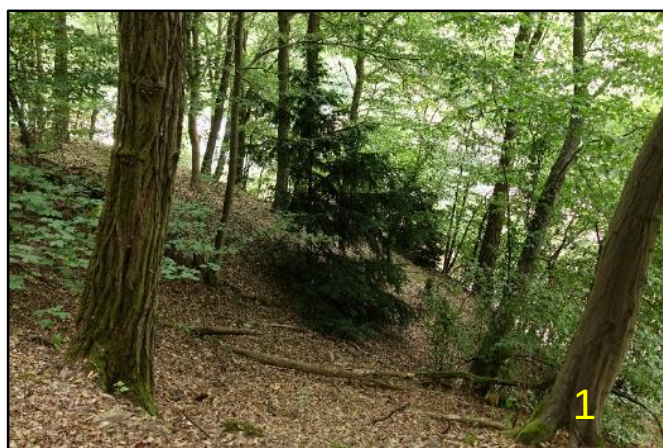
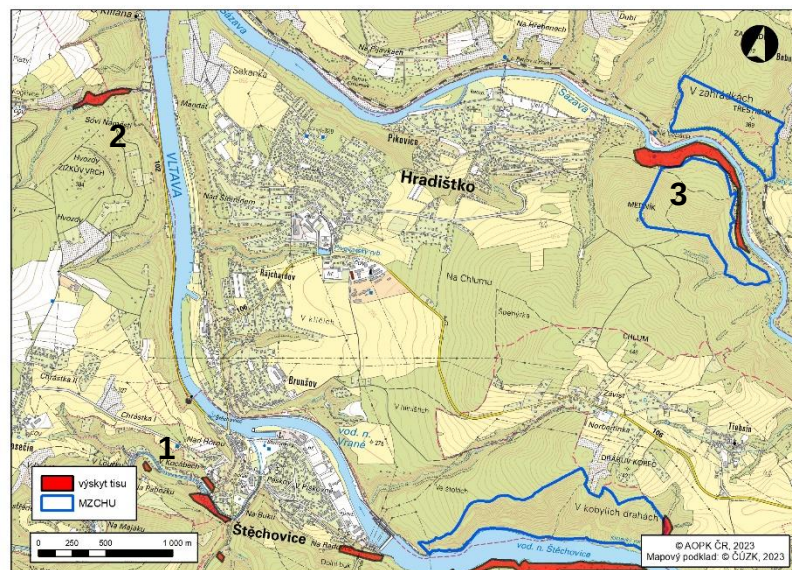
- PROCHÁZKA A PILÁT (1928) – 3 TISY; HOFMAN (1960) - 6 TISŮ; ZATLOUKAL ET AL. (2013) – 116 TISŮ
- PŘÍMĚŠ AKÁT, BOROVICE, LÍSKA, ROZTROUŠENĚ PERSPEKTIVNÍ ZMLAZENÍ, POBLÍŽ ZÁSTAVBY A CHATOVÝCH OSAD

DAVLE – ROKLE KOPŘIVKA (2)

- HOFMAN (1960) – VŠECHNY TISY ZUBOŽENY SEŘEZÁNÍM VĚTVÍ I CELÝCH KMÍNKŮ; ZATLOUKAL ET AL. (2013) – 26 TISŮ, PŘEVÁŽNĚ MENŠÍCH STROMKŮ
- STINNÉ HABŘINY, ZMLAZENÍ OJEDINĚLÉ, DLOUHODOBÝ VLIV CHATAŘŮ

SÁZAVA U MEDNÍKU (3)

- EXTRÉMNÍ SRÁZY A SKÁLY, ROZTROUŠENĚ ZMLAZENÍ, DLOUHODOBÝ VLIV CHATAŘŮ
- ZATLOUKAL ET AL. (2013) – 30 TISŮ

ODBĚR VZORKŮ RAŠÍCÍCH JEHLIC PRO ÚČELY ANALÝZ DNA – VÝZKUMNÉ AKTIVITY VÚLHM, v.v.i

- ODBĚR VZORKŮ ZE 40 JEDINCŮ TISU

DÍLČÍ LOKALITY:

- BOJOVSKÝ POTOK U SLOUPU
- KOCÁBA VE ŠTĚCHOVICÍCH
- SÁZAVA U MEDNÍKU
- ŠTĚCHOVICKÁ PŘEHRADA – ÚDOLÍ KRŇANSKÉHO POTOKA
- ŠTĚCHOVICKÁ PŘEHRADA – LEVÝ BŘEH U ŠTĚCHOVIC
- ŠTĚCHOVICKÁ PŘEHRADA – PRAVÝ BŘEH POD HRÁZÍ VODNÍHO DÍLA SLAPY

NPR DRBÁKOV – ALBERTOVY SKÁLY

VYHLÁŠENA: 31.12.1933 (NAPOSLEDY PŘEHLÁŠENA 2008)

ROZLOHA: 61 ha

PŘEDMĚTY OCHRANY:

- TIS ČERVENÝ, SUŤOVÉ LESY, SKALNÍ STEPI S VÝSKYTEM VZÁCNÝCH A OHROŽENÝCH DRUHŮ

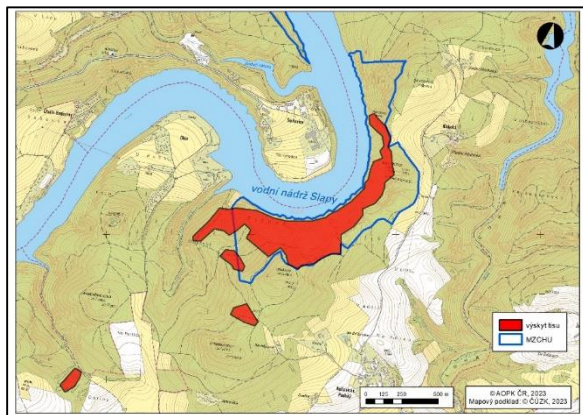
NOVÁ PODROBNÁ INVENTARIZACE VÝSKYTU TISU (VESELÝ 2012; POKORNÝ 2013, 2014)

V NPR VÝSKYT 591 TISŮ S VÝŠKOU PŘES 1 m, S PŘEVAHOU STARŠÍCH JEDINCŮ VYSOKÝCH 6 –12 m

MIMO NPR MIN. 14 TISŮ

MANAGEMENT – OPLOCENKY NA PODPORU ZMLAZENÍ TISU

SPRÁVCE LOKALITY: Ing. Mgr. MARTIN KLAUDYS (martin.klaudys@nature.cz)

SHRNUTÍ POČETNOSTI PŮVODNÍ POPULACE TISU VE STŘEDNÍM POVLTAVÍ

ODHADOVANÁ POČETNOST TISŮ VĚTŠÍCH NEŽ 1 m VE STŘEDNÍM POVLTAVÍ

- BOJOVSKÝ POTOK U SLOUPU – ca 126 tisů
- DAVLE – ROKLE KOPŘIVKA – ca 26 tisů
- KOCÁBA VE ŠTĚCHOVICÍCH – ca 116 tisů
- ÚDOLÍ SÁZAVY U MEDNÍKU – ca 30 tisů
- ŠTĚCHOVICKÁ PŘEHRADA – až 800 tisů
- NPR DRBÁKOV – ALBERTOVY SKÁLY A OKOLÍ – 605 tisů

CELKEM: až 1700 tisů

- NÁRŮST POČETNOSTI NA VĚTŠINĚ SUBLOKALIT VLIVEM OBJEVENÍ NOVÝCH VÝSKYTŮ, ALE ČÁSTEČNĚ I DÍKY TOMU, ŽE LOKÁLNĚ ÚSPĚŠNĚ ODROSTLY NÁLETY Z PRVNÍ ½ 20. STOLETÍ

HLAVNÍ VLIVY NA POPULACE TISU

POZITIVNÍ:

- VĚTŠINA VÝSKYTŮ MIMO HOSPODÁŘSKÉ POROSTY
- EXTRÉMNÍ SUCHA
 - ODUMÍRÁNÍ SMRKŮ, BOROVIČEK A LOKÁLNĚ I BUKŮ → SAMOVOLNÉ PROŘEĐOVÁNÍ
- REKREACE
 - RUŠENÍ ZVĚŘE
 - PROSVĚTLOVÁNÍ POROSTŮ V OKOLÍ CHAT
 - UDRŽOVÁNÍ VYHLÍDEK

NEGATIVNÍ:

- NEPŘIMĚŘENÉ STAVY ZVĚŘE
- ABSENCE VÝCHOVNÝCH ZÁSAHŮ V PŘÍLIŠ ZAPOJENÝCH POROSTECH
- NEŠETRNÉ LESNICKÉ HOSPODAŘENÍ
- REKREACE
 - OŘEZY TISŮ
 - VÝSADBY KULTIVARŮ TISŮ U CHAT A V ZAHRADÁCH
- RIZIKO VÝSTAVBY ZDVIHADLA SLAPY

NÁVRHY PÉČE O PŮVODNÍ POPULACE TISU VE STŘEDNÍM POVLTAVÍ

- ZAHÁJIT KOMUNIKACI S VLASTNÍKY OHLEDNĚ PÉČE O LESY A O ZVĚŘ
- ZAHÁJIT OSVĚTU V CHATOVÝCH OSADÁCH
- ZAJISTIT PŘEŽITÍ TISŮ V HOSPODÁŘSKÝCH POROSTECH
- PODPOŘIT ZMLAZENÍ PROSVĚTLENÍM PŘÍLIŠ ZAPOJENÝCH POROSTŮ A UVOLNĚNÍM PERSPEKTIVNÍCH JEDINCŮ
- MONITORING MÍST S DALŠÍM MOŽNÝM VÝSKYTEM TISU
- DOPLNIT ANALÝZY DNA (VČETNÉ Z „PODEZŘELÝCH“ JEDINCŮ U CHAT)
- ZVÁŽIT VYHLÁŠENÍ DALŠÍCH CHRÁNĚNÝCH ÚZEMÍ

DĚKUJI ZA POZORNOST

jaroslav.pipek@nature.cz

PODĚKOVÁNÍ ZA KONZULTACE A RADY:

ING. VLADIMÍR ZATLOUKAL

BC. ING. ET. ING. PETR NOVOTNÝ, PH.D.

